

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quomodo pilæ metallicæ fiant, quæ ignem, & ferreas tesseræ iaculantur.
Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

partem in excavatam harundinem mittito, & experimentum querito, ecquid ardendo tibi satisfaciat, quod si contigerit lentius ardere, plusculum pyrii pulueris suggerito, si vehementius, colophonie, semper probando, si spei respondeat nec ne: nam his compositionibus eadem addimus, ad retundendam halinitri, vel pyrii pulueris vehementem vstionem. Post loculos effinge ex cannabino panno in pilæ formâ, quos mistura repleas, & optime infarcias, post funiculis circumcinge, tandem sulphur liquato, nec desit in eo pyrii pulueris pars quarta, lignea virga remiscendo, & pilam eoliquore circumlutabis, vt rite munita, loricataque sit, iam confectæ veru foramen fige vsq; ad centrum, eoque extracto reple puluere, ex quo ignem iniicias, & sub aquis ardebit, poterit & æneis tormentis proijci. Nec reticebimus quomodo fiant.

Pila, ollæq; nauibus proijcienda.

Hanc ignium compositionem scripsere maiores Alexandrum Magnum reperisse, ad pontes, ostia, nauigia, & eiusmodi similia comburenda, nunc vehementius operabitur, propter pyrii pulueris additamentum. Pulueris pyrii, halinitri, sulphuris, picis, lachrymæ pini, granorum vernicis, thuris partes æquales, caphuræ dimidium, hæc omnia remisceantur contusa, mox olei kitram, vernicis liquidæ, cerebinthinæ resinæ etiam partes æquales liquefacies, & simul omnibus remistis ollas replebis: inter hostes, & naues iniiciendas. Vel si ex his pilam confeceris, & circa caput mallei religabis, cuius dens pedalis acutus, manubrium trium pedum, in nauali conflictu, si quis leui cymba hostilium nauium alueo confixerit vno ictu, magnum incendium excitabit, non aquis, non alijs rebus extinguendum.

Quomodo pile metallica fiant, qua ignem, & ferreas testeras iaculantur. CAP. VII.

DOCEBIMVS metallicas pilas conficere fragiles, quæ pyrio puluere repletæ, obstructis vndiq; spiramentis, violentia obluentis intus flammæ in plures partes diffiliant, ac obuantium corpora trāsuerberent.

& utrinque non inarmatos, sed loricatedos traiciant, quibus in urbium expugnationibus uti possumus: in multitudinem proiectæ quamplurimos sauciant, periculum visitur in pecudum gregibus. Fiant igitur

Pila tesseras ferreas eminus projicientes.

Fiat igitur pila metallica palmaris diametri, semidigitalis soliditatis ex metallo metallum constat tribus partibus æris, vna stanni, ut adeo fragile proveniat, ut vi ignis contracta, in minutas partes dissiliat. Pila ut facilius construatur, ex duobus hemicyclijs fiat, nam minori impensarum iactura conficitur, atque simul uniantur in pyxidis modum, aut cochlearium circumvolvendo pars vna alteram intret. Aequalis sit spissitudinis, ut æqualiter omni ex parte frangatur: inde clavo per medium adacto tenacius constringatur, digitalis crassitudinis, ut omnia alia parte prius, quam in commissura rumpatur. Inde canaliculus efficiatur digitalis magnitudinis, & palmaris longitudinis, ut in centro pilæ perveniat, & foris extra superficiem emineat, in pyramidis formam, foris basis, intus conus, atque in pila solidetur, glutineturque. Clavo, ut diximus, utrinque superanti superficie, annectantur ferrea fila, qui transfixos habeant ferreos taxillos, lato foramine peruios, ut singula fila, tricenos habeant, ut dum vi ignis frangitur pila, & fila ferrea rumpuntur, ferrei taxilli disijciantur, & eminus iaculentur tanto impetu, ut sclopiis, aut balistis explosi videantur. Postremo pila simplici, & optimo tormentatio pulvere repleatur, sed canaliculus ex ea mistura, quæ lentius ardet, ut quum ei ignis ad motus fuerit, tandiu in manu teneatur, quandiu lenta ista mistura ad centrum appropinquaverit, & illico in hostes projiciatur, nam in mille dissilit partes, & fila ferrea, & taxilli, & pilæ partes eminus iaculantur, tam valido ictu, ut intra tabulas, aut murum palmum subintrent, hæc in urbium expugnationibus, militum assultibus projiciuntur, nam ducentos viros sauciare poterunt, & tunc temporis peius ferire, quam occidere erit, ut experientia constat bellica. Sed quum canaliculos vis replere, vnum sine pila in manu habeas mistura plenum, & periculum

sumas.

sumas, quāto temporis interuallo consumitur, vt tempus proijciendi eas addiscas, ne te & amicos interimas. Iisdem pilis docebimus

Quomodo equitum turma turbentur.

Fiunt & eiusmodi pilæ maiores, scilicet pedalis magnitudinis, iisdem filis religatæ, sed numerosioribus ferreis taxillis repletæ, videlicet millenis. Hæ in medium equitum turmæ, aut ciuitatum obsessarum, aut nauigiorum proijciuntur, catapultris, aut æneis tormentis, quæ *petrera* vocant, varijs que modis: nam si ferreis testis armatæ erunt, in earum fracturis adeo ignis violentia disploduntur, vt armatos homines traiciant, & equos, & ingenti bombo adeo equos perterrefaciant, vt impossibile sit calcari, aut habenæ pareant, quin ordinem conturbent. Fiunt quatuor foraminibus peruiæ, atq; iam dicta mistura repletæ, vt incensæ in medio turmarum proicetæ, adeo eminus flammam proijciunt, strepitu, & fragore, vt tonitrua, & fulgura corusca, flammam imitari videantur.

Quomodo in planis, & sub aquis cuniculi citissima suffodiantur. CAP. VIII.

CVNTI VLIS conficiendis, qui ad euertendas vrbes, & arces suffodiuntur, longo tempore, & labore, & impêlis opus est, nec inscio hoste vix fieri possunt, nos in hostium conspectu, in eo plano, in quo hostium vtrinq; futurus congressus, effodere docebimus, paruo labore, & temporis momento. Igitur

in plano vbi futurus congressus cuniculos effodere,
Si optabis in hostium cōspectu (nam quid facias ignorant) nos primi doceamus, paulò ante noctem, vel in crepusculis, vbi futurus congressus, aut transitus, aut statio, scrobes excauentur tripedalis profunditatis, vt altera ab altera circiter decem pedibus distet, ibi pilas accommodabis magnitudinis pedalis, aut plus minus, vt totum planum repleas, mox ex vna ad alteram cuniculos aut sulcos effodies, vt per eos bombicea ellychnia tuto incedant intra tubos fictiles, aut harundines exca-